

Džordž R. R.
Martin

Treća knjiga
*Pesme
leda i vatre*

OLUJA
MAČEVA
ILUSTROVANO IZDANJE

Predgovor Nila Gejmena

Preveo
Nikola Pajvančić

— Laguna —

Naslov originala

George R. R. Martin

A STORM OF SWORDS: THE ILLUSTRATED EDITION

BOOK THREE OF A SONG OF ICE AND FIRE

Copyright © 2000 by WO & Shade LLC

Foreword copyright © 2020 by Neil Gaiman

Illustrations © 2020 by Gary Gianni

Maps copyright © 2011 by Jeffrey L. Ward

All rights reserved.

Translation copyright © 2004, 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Filis,
koja me je naterala
da u priču stavim zmajeve.*

SADRŽAJ

BELEŠKA O HRONOLOGIJI	XI
PREDGOVOR	XIII
PROLOG	3
DŽEJMI	16
KEJTLIN	27
ARJA	37
TIRION	44
DAVOS	55
SANSA	61
DŽON	73
DENERIS	85
BREN	98
DAVOS	107
DŽEJMI	117
TIRION	129
ARJA	138
KEJTLIN	149
DŽON	161
SANSA	175
ARJA	180
SEMVEL	189
TIRION	202
KEJTLIN	216
DŽEJMI	225
ARJA	235

DENERIS	247
BREN	262
DAVOS	273
DŽON	281
DENERIS	291
SANSA	303
ARJA	313
DŽON	321
DŽEJMI	329
TIRION	338
SEMVEL	351
ARJA	365
KEJTLIN	375
DAVOS	385
DŽEJMI	396
TIRION	407
ARJA	419
BREN	430
DŽON	438
DENERIS	451
ARJA	465
DŽEJMI	477
KEJTLIN	489
SEMVEL	503
ARJA	511
DŽON	519
KEJTLIN	527
ARJA	539
KEJTLIN	545
ARJA	554
TIRION	558
DAVOS	566
DŽON	578
BREN	591
DENERIS	605
TIRION	619
SANSA	624
TIRION	634
SANSA	650
DŽEJMI	658
DAVOS	669

DŽON	679
ARJA	689
TIRION	699
DŽEJMI	713
SANSA	724
DŽON	738
TIRION	749
DENERIS	763
DŽEJMI	777
DŽON	788
ARJA	800
SEMVEL	811
DŽON	819
TIRION	827
SEMVEL	836
DŽON	845
SANSA	853
EPILOG	867
APENDIKS	877
KRALJEVI I NJIHOVI DVOROVI	877
KRALJ NA GVOZDENOM PRESTOLU	879
KRALJ NA SEVERU, KRALJ TROZUPCA	884
KRALJ U USKOM MORU	888
KRALJICA PREKO MORA	891
KRALJ OSTRVA I SEVERA	894
DRUGE KUĆE, VELIKE I MALE	897
KUĆA ERINA	899
KUĆA FLORENTA	901
KUĆA FREJA	903
KUĆA LANISTERA	908
KUĆA MARTELA	912
KUĆA TULIJA	915
KUĆA TIRELA	917

BUNTOVNICI, ODMETNICI I ZAKLETA BRAĆA	921
ZAKLETA BRAĆA NOĆNE STRAŽE	923
BRATSTVO BEZ BARJAKA	926
DIVLJANI ILI SLOBODNI NAROD	928
IZRAZI ZAHVALNOSTI	931
BELEŠKA O PISCU	933
BELEŠKA O ILUSTRATORU	935

BELEŠKA O HRONOLOGIJI

Pesma leda i vatre ispričana je iz perspektive likova koji su ponekad stotinama, ili čak hiljadama milja daleko jedni od drugih. Neka poglavlja bave se samo jednim danom, neka samo jednim satom; druga mogu da traju dve sedmice, nekoliko meseci, pola godine. Sa takvom strukturom, pripovedanje ne može ni biti strogo sekvencijalno; ponekad se važni događaji dešavaju istovremeno, na mestima koja dele stotine liga.

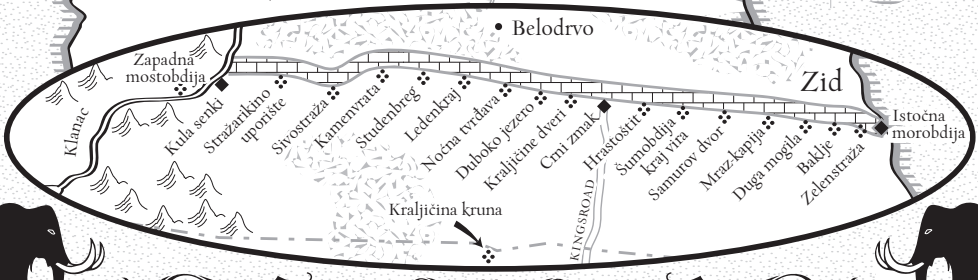
Što se tiče toma koji je pred vama, čitalac će shvatiti da početna poglavlja *Oluje mačeva* ne slede završna poglavlja *Sudara kraljeva*, već se više s njima preklapaju. Počecu pogledom na neke od događaja koji su se odigravali na Pesnici Prvih ljudi, u Brzorečju, Harendvoru i na Trozupcu, za vreme i neposredno posle Bitke na Crnobujici ispred Kraljeve Luke.

Sone strane zida

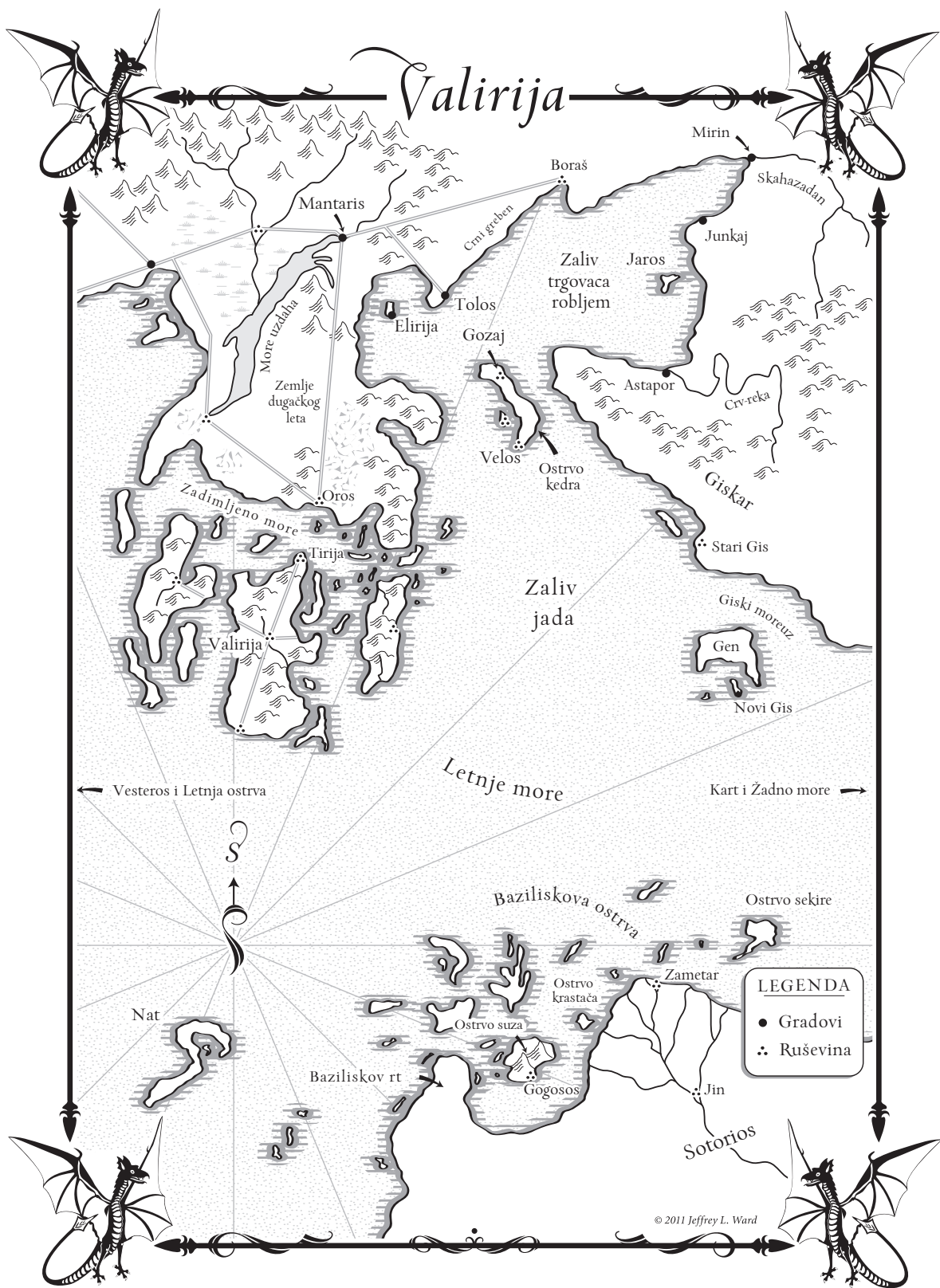
LEGENDA

- Gradovi ♦ Zamkovi
- ❖ Ruševine zamkova

Zemlja večne zime
(neistraženo)

Valirija

OLUJA
MAČEVA

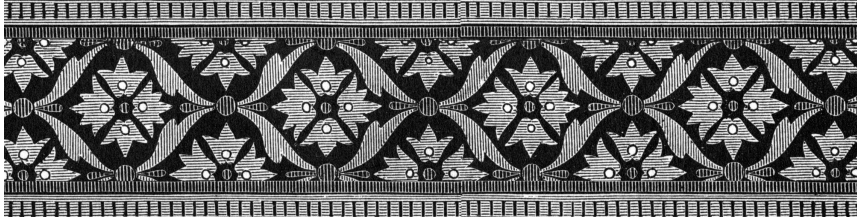

PROLOG

DAN BEŠE SIV I SUROVO HLADAN, I PSI NISU MOGLI da nanjuše miris.

Velika crna kuja jednom je onjušila tragove medveda, ustuknula, i kukavno se odvukla natrag u čopor, podvijenog repa. Psi su se nesrećno tiskali kraj obale reke, šibani vetrom. I Čet ga je osećao kako seče kroz slojeve crne vune i tvrde kože. Bilo je prehladno i za čoveka i za životinje, ali iz te kože nisu mogli. Usta mu se zgrčiše, i on oseti kako mu čirevi po obrazima i vratu bukne, crveni i upaljeni. *Trebalo je da budem na Zidu, da pazim na proklete gavranove i ložim vatru starom meštru Emonu.* Kopile Džon Snežni mu je to oduzeo, on i njegov debeli prijatelj Sem Tarli. Oni su krivi što je tu, što stoji smrznutih jaja s čoporom pasa duboko u Ukletoj šumi.

„Sedam mu paklova!“ Snažno cimnu povoce da privuče psima pažnju. „*Tražite, gadovi!* To je medveđi trag. ‘Oćete mesa? *Traži!*“ Ali su se psi samo još više zbili, cvileći. Čet im puče kratkim bičem iznad glava, i crna kuja zareža na njega. „Pseće meso će biti jednako ukusno kao medveđe“, upozori je on, a dah mu se ledio sa svakom rečju.

Lark Sestranin stajao je s rukama prekrštenim preko grudi, šaka zavučениh ispod pazuha. Nosio je crne vunene rukavice, ali se uvek žalio da mu se prsti smrzavaju. „U majčinu, prehladno je za lov“, reče. „Jebeš tog medveda, neću da se zbog njega zaledimo.“

„Lark, ne možemo da se vratimo praznih šaka“, zabrunđa Mali Pol kroz smeđu bradu kojom mu je bilo obraslo skoro čitavo lice. „Lordu zapovedniku se to nikako ne bi dopalo.“ Pod slomljenim, prćastim nosom visio mu je led i smrznute sline. Ogromna šaka u debeloj krznenoj rukavici čvrsto je stezala držalje koplja.

„Jebeš i Matorog Medveda“, kaza Sestranin, mršav čovek oštih crta lica i nemirnih očiju. „Mormont će biti mrtav pre zore, zar si zaboravio? Koga briga šta se njemu dopada?“

Mali Pol zatrepta crnim očicama. Možda *i jeste* zaboravio, pomisli Čet; dovoljno je glup da zaboravi čak i nešto tako važno. „Zašto moramo da ubijemo Matorog Medveda? Zašto samo ne odemo i pustimo ga na miru?“

„Misliš da bi *on nas* pustio na miru?“, upita Lark. „Loviće nas dok nas ne ulovi. Je l' ti 'oćeš da te love, volino ona glupa?“

„Ne“, reče Mali Pol. „Neću da me love. Neću.“

„Znači, ubićeš ga?“, opet će Lark.

„Hoću.“ Ljudeskara udari krajem koplja o smrznuto tlo. „Hoću. Ne sme da nas lovi.“

Sestranin izvadi ruke ispod pazuha i okrenu se Četu. „Ponovo ti kažem, moramo da ubijemo *sve* starešine.“

Četu je bilo muka da to više sluša. „O tome smo već pričali. Matori Medved će da strada, kao i Blejn iz Kule Senki. Grabs i Etan takođe, ko im je kriv što su izvučeni za stražu, Diven i Banen zato što su dobri tragači, ser Svinjče zbog gavranova. *Niko* više. Ubićemo ih tiho, u snu. Dovoljan je samo jedan vrisak i bićemo hrana za crve, svi do poslednjeg.“ Čirevi su mu bili crveni od besa. „Samo uradi svoj deo posla, i postaraj se da ti rođaci urade svoje. I Pole, pokušaj da zapamtiš, *treća* straža, ne druga.“

„Treća straža“, reče krupni čovek kroz malje i smrznute sline. „Ja i Tihonogi. Zapamtio sam, Čete.“

Mesec će noćas biti mlad, a oni su namestili raspored straže tako da imaju osmoricu svojih ljudi na dužnosti, uz još dvojicu koji će čuvati konje. Bolja prilika od te neće im se pružiti. Osim toga, samo je pitanje dana kada će ih divljani napasti. Čet je nameravao da bude daleko kada se to desi. Nameravao je da živi.

Tri stotine zaklete braće Noćne straže odjahalo je na sever, dve stotine iz Crnog zamka i još stotinu iz Kule senki. Bila je to najveća izvidnica koja se pamti, gotovo trećina celokupne snage Straže. Nameravali su da pronađu Bena Starka, ser Vejmarara Rojsa i ostale izvidnike koji su nestali, i otkriju zašto su divljani napustili svoja sela. Pa, nisu bili ništa bliže Starku i Rojsu nego kada su pošli sa Zida, ali su

saznali kud su divljani otišli – gore u zamrznute zabiti Ledenkandži. Što se Četa tiče, mogli su na njima da čuče do kraja vremena, a njega bi za to boleli čirevi.

Međutim, nije bilo tako. Divljani su silazili. Niz Mlečnu vodu.

Čet diže pogled, i ugleda je. Kamenite obale reke obrasle ledom, mlečnoblede vode što neumorno teku iz Ledenkandži. A sada su Mens Rajder i njegovi divljani navirali istim pravcem. Toren Smolvud se vratio pre tri dana, na zapenušanom konju. Dok je govorio Matorom Medvedu šta je video sa svojim tragačima, njegov čovek Belooki Kedž ispričao je sve ostaloj braći. „Još su u brdima, ali stižu“, rekao je Kedž, grejući ruke nad vatrom. „Psoglava Harma vodi prethodnicu, kučka ona šugava. Ostan se prikrao njenom logoru i jasno je video kraj vatre. Ona budala Tamberdžon je hteo da je skine strelom, ali Smolvud nije toliko glup.“

Čet je pljunuo. „Koliko ih je, da l' si mogao da proceniš?“

„Mnogo i još više. Dvadeset, trideset hiljada, nismo ostali da prebrojimo. Harma ima pet stotina u prethodnici, sve konjanike.“

Ljudi kraj vatre su se s nelagodnom zgledali. Bila je retkost naići i na deset divljanskih konjanika, a *pet stotina*...

„Smolvud je poslao Banena i mene široko oko prethodnice, da osmotrimo glavninu“, nastavio je Kedž. „Nije im bilo kraja. Kreću se sporo, kao zamrznuta reka, četiri, pet milja na dan, ali ne bih rekao da hoće da se vrate u svoja sela. Više od polovine su žene i deca, a pred sobom teraju životinje, koze, ovce, čak i divlje bivole upregnute u saonice. Natovareni su balama krzna i polutkama mesa, kavezima s pilićima, kacama maslaca i razbojima, svom svojom prokletom imovinom. Mazge i konjići nose toliki teret da izgleda kao da će im leđa pući. Isto kao i žene.“

„A idu niz Mlečnu vodu?“, upitao je Lark Sestranin.

„To sam već jednom rekao, nisam li?“

Mlečna voda će ih provesti kraj Pesnice Prvih ljudi, drevne prstenaste utvrde na kojoj se ulogorila Noćna straža. Svakom ko ima iole pameti bilo je jasno kako je vreme da se pokupe i vrate na Zid. Matori Medved je ojačao Pesnicu koljem, jamama i gvozdenim čičcima, ali je to bilo besmisleno protiv tolike sile. Ako tamo ostanu, prosto će ih pregaziti.

A Toren Smolvud je hteo da *napadnu*. Slatki Donel Brdski je bio štitonoša ser Maladora Loka, a prethodne noći je Smolvud došao u Lokov šator. Ser Malador se slagao sa starim ser Otinom Vitersom, savetovao je povlačenje na Zid, ali je Smolvud želeo da ga ubedi u suprotno. „Tom Kralju s one strane Zida ni na kraj pameti neće pasti da nas očekuje ovoliko severno“, preneo je Slatki Donel njegove reči. „A ta njegova velika vojska je zapravo obična rulja, puna gladnih usta koja ne znaju koju stranu mača da drže. Jedan udarac će iz njih izbiti svu kuraž i oterati ih uz vrisku natrag u njihove kolibe za sledećih pedeset leta.“

Tri stotine protiv trideset hiljada. Četu je to zvučalo kao čisto ludilo, a još je luđe bilo što je ser Malador dozvolio da ga Smolvud ubedi, tako da su njih dvojica sada bila na ivici da ubede i Matorog Medveda. „Ako budemo predugo čekali,

ova prilika će propasti, a slična nam se možda više nikada neće ukazati“, govorio je Smolvud svakome ko je hteo da ga sluša. Ser Otin Viters se suprotstavljao govoreći: „Mi smo štit koji brani kraljevstva ljudi. Štit se ne baca bez valjanog razloga“, ali je na to Toren Smolvud odvratio: „Kada se mačuje, čovek se najbolje brani hitrim udarcem kojim ubija dušmanina, a ne sakrivanjem iza štita.“

Samo, ni Smolvud ni Viters nisu bili zapovednici. Zapovednik je bio lord Mormont, a Mormont je čekao svoje preostale izviđače, Džarmena Bakvela i ljude koji su se uspeli uz Divove stepenice, i Korina Polušaku i Džona Snežnog, koji su otišli da istraže Prevoj urlika. Bakvel i Polušaka su, međutim, kasnili. *Najverovatnije su mrtvi.* Čet zamisli Džona Snežnog kako leži modar i smrznut na nekom surovom planinskom grebenu, s divljanskim kopljem u dupetu. Ta pomisao mu izmami osmeh na usne. *Nadam se da su mu ubili i onu prokletinju od vuka.*

„Ovde nema medveda“, preseče on. „Samo stari trag, to je sve. Natrag na Pesnicu.“ Psi tako snažno cimnuše da on umalo ne pade, željni da se vrate isto koliko i on. Možda su se nadali hrani. Čet je morao da se nasmeje. Nije ih hranio već tri dana, da bi bili ljuti i gladni. Noćas, pre nego što nestane u mraku, pustiće ih među konje, pošto Slatki Donel Brdski i Čopavi Karl preseku konopce koji ih vezuju. *Po čitavoj Pesnici će biti podivljalih pasa i prestravljenih konja, trčaće im kroz vatre, skakaće sa zida, gaziće im šatore.* Uz svu tu zbrku, verovatno će proći sati pre nego što neko primeti da su četrnaestorica braće nestala.

Lark je hteo da ih povede dvaput više, ali šta se moglo i očekivati od glupog Sestranina kome dah smrdi na ribu? Šapni samo reč u pogrešno uho, i dok lupiš dlanom o dlan, ostaćeš kraći za glavu. Ne, četrnaest je dobar broj, dovoljan da se uradi ono što se mora, ali ne prevelik, pa da tajna procuri. Čet ih je većinu lično obrlatio. Mali Pol je bio jedan od njegovih; najjači čovek na Zidu, makar bio sporiji od mrtvog puža. Jednom je nekom divljaninu slomio kičmu samo tako što ga je zagrlio. Imali su i Kamu, koji je nadimak dobio po svom omiljenom oružju, i sivog čovečuljka koga su braća zvala Tihonogi, koji je u mladosti silovao stotinu žena, i voleo da se hvali kako ga nijedna nije ni čula ni videla sve dok im ga ne bi gurnuo.

Plan je smislio Čet. On je bio najpametniji od njih; proveo je četiri dobre godine kao kućupravitelj starog meštra Emona, dok ga ono kopile Džon Snežni nije isterao da bi taj posao pripao onoj debeloj svinji od njegovog prijatelja. Name-ravao je da noćas, dok ga bude ubijao, prošapće Semu Tarliju na uho: „Pozdravi mi lorda Snežnog“, pre nego što mu raspori grlo i pusti da krv navre kroz sve te naslage sala. Čet je znao gavranove, tako da s njima neće imati nevolja, baš kao ni s Tarlijem. Jedan dodir noža, i ta kukavica će se upišati u gaće i početi da preklinje za milost. *Neka ga, samo neka preklinje, to ga neće spasti.* Nakon što ga zakolje, otvoriće kaveze i rasterati ptice, tako da na Zid ne stignu nikakve vesti. Tihonogi i Mali Pol ubiće Matorog Medveda, Kama će srediti Blejna, a Lark i njegovi rođaci učutkaće Banena i starog Divena da im ne bi nanjušili trag. Hranu su krišom

odvajali već dve nedelje, a Slatki Donel i Čopavi Karl će spremi konje. Posle Mormontove smrti, zapovedništvo će preći na bolešljivog ser Otina Vitera, čoveka starog i iscedenog. *On će bežati ka Zidu još pre zalaska sunca, i neće tračiti ljude na potragu za nama.*

Psi su ga vukli dok su se probijali kroz drveće. Čet vide Pesnicu kako se pomalja kroz zelenilo. Dan je bio toliko mračan da je Matori Medved upalio baklje, i sad su gorele u velikom krugu oko prstenastog zida koji je krunisao vrh strmog, kamenitog brda. Njih trojica pregaziše potok. Voda beše surovo hladna, a ledena skrama širila se po površini. „Ja ću da krenem ka obali“, poverio se Lark Sestrinin. „Ja i moji rođaci. Napravićemo čamac, i otploviti kući na Sestre.“

A kod kuće će znati da ste dezerteri, pa će vam poskidati prazne glavurde, pomisli Čet. Noćnu stražu nije bilo moguće napustiti kada se reči jednom izgovore. Kuda god da odeš u Sedam kraljevstava, uhvatiće te i ubiti.

Jednoruki Olo je, međutim, govorio o putu za Tiroš, tvrdio je da tamo ljudima ne seku ruke zbog malo poštenog lopovluka, niti ih šalju da se nasmrta smrzavaju kada ih uhvate u krevetu žene nekog viteza. Čet je razmišljao da pođe s njim, ali on nije govorio tamošnji šuškavi, ženskasti jezik. A šta bi i mogao da radi u Tirošu? Dok je odrastao u Veštičjem Blatu, nije izučio nikakav zanat. Otac mu je proveo život kopajući po tuđim poljima, sakupljajući pijavice. Skinuo bi sve do gole kože, sem debele kožne pregače, i zagazio u mutnu vodu. Izašao bi prekriven pijavicama od bradavica do peta. Ponekad je terao Četa da mu pomogne da ih skida. Jedna mu se jednom prilepila za dlan, i on ju je zgađen smrskao o zid. Otac ga je zbog toga prebio do krvi. Meštiri su kupovali pijavice, tuce za bakrenjak.

Lark je mogao da ode kući ako je hteo, i prokleti Tirošanin takođe, ali ne i Čet. Neće pustiti suzu ako u životu više ne vidi Veštičje Blato. Lično, dopalo mu se kako izgleda Krasterova utvrda. Kraster je tamo živio kao lord, pa zašto tako ne bi mogao i on? E, to bi bilo nešto. Pijavičarev sin Čet, lord sa sopstvenom utvrdom. Barjak bi mogao da mu bude tuce pijavica na ružičastom polju. Ali zašto stati kod lorda? Možda bi trebalo da postane kralj. *I Mens Rajder je počeo kao vrana. Mogao bih da budem kralj isto kao i on, i da uzmem sebi više žena.* Kraster ih je imao devetnaest, čak i ako se ne računaju one mlade, kćeri koje još nije počeo da vodi u krevet. Pola tih žena su jednako matore i ružne kao Kraster, ali to nije važno. Starice bi Čet uposlio da mu kuvaju i čiste, čupaju mrkvu i hrane svinje, dok bi mu mlade grejale krevet i rađale decu. Kraster se ne bi bunio, pošto ga jednom Mali Pol zagrlili.

Jedine žene koje je Čet ikada upoznao bile su kurve koje je plaćao u Krtičnjaku. U mladosti, seoskim devojkama bi bio dovoljan samo jedan pogled na njegovo lice prekriveno čirevima i gukama, pa da mu zgađene okrenu leđa. Najgora je bila ona droca Besa. Širila je noge svim momcima u Veštičjem Blatu, pa je pomislio: što ne bi i njemu? Čak je i proveo čitavo jutro berući poljsko cveće kada je čuo da joj se ono dopada, ali mu se ipak nasmejala u lice i rekla da bi pre otišla u

krevet s pijavicama njegovog oca nego s njim. Prestala je da se smeje kada joj je zario nož. To je bilo tako slatko, taj izraz njenog lica, tako da je izvadio nož i zabio ga ponovo. Kada su ga uhvatili dole blizu Sedmopotočja, stari lord Valder Frej se čak nije ni potrudio da lično dođe na suđenje. Poslao je jedno svoje *kopile*, onog Valdera Rečnog, i sledeće što je Čet znao beše da putuje na Zid s onim smrdljivim crnim đavolom Jorenom. Da mu naplate za njegov jedan jedini sladak trenutak, oduzeli su mu čitav život.

Ali sada je nameravao da ga opet stekne, a da pride uzme i Krasterove žene. *Taj izopačeni matori divljanin je u pravu. Ako hoćeš da imaš ženu, treba jednostavno da je uzmeš, i da zaboraviš na davanje cveća, jer će ti inače možda primetiti proklete čireve. Tu grešku Čet nije nameravao da ponovi.*

Uspećemo, obeća sebi po stoti put. *Samo da se neprimetno izvučemo.* Ser Otin će krenuti na jug ka Kuli senki, što je najkraći put za Zid. *Neće se baktati s nama, takav je Viters, želeće samo da se vrati kući u jednom komadu.* Toren Smolvud će hteti da ipak napadne, ali je ser Otinova opreznost bila suviše duboko ukorenjena, a on je stariji po činu. *Ionako je svejedno. Kada mi odemo, Smolvud može da napada koga god hoće. Šta nas briga? Ako se niko od njih ne vrati na Zid, niko nas nikada neće ni tražiti, misliće da smo izginuli sa ostalima.* To je bila nova misao, i na tren mu je delovala primamljivo. Ali da bi Smolvud preuzeo komandu, morali bi da ubiju i ser Otina i ser Maladora Loka, a obojicu su u svako doba dana i noći okruživali pratioci... ne, rizik je bio prevelik.

„Čete“, oglosi se Mali Pol dok su se vukli uz kamenu zverinju stazu kroz strazarike i vojničke borove, „šta ćemo s ’ticom?“

„Kakvom sad ’ticom?“, Samo mu je još trebalo da ga taj maloumnik davi s nekom pticom.

„S gavranom Matorog Medveda“, reče Mali Pol, „Ako ga ubijemo, ko će da ’rani ’ticu?“

„Koga briga, kog đavola? Ubij i nju ako hoćeš.“

„Ja ne bi’ da naudim nijednoj ’tici“, kaza ljudeskara. „Ali ta ’tica govori. Šta ako ispriča šta smo uradili?“

Lark Sestranin se nasmeja. „Vidi Malog Pola, glupog kao vola“, izrugnu se on.

„Ti začepi s tim“, reče Mali Pol preteći.

„Pole“, požuri da kaže Čet pre nego što se krupni čovek previše razgnevi, „kada nađu matorog kako leži u lokvi krvi, prerezanog grkljana, neće im trebati ptica da im kaže da ga je neko ubio.“

Mali Pol se na nekoliko trenutaka zamisli nad tim. „To je tačno“, popusti on. „Mogu onda ja da uzmem ’ticu? Baš je volim.“

„Tvoja je“, reče Čet samo da ga učutka.

„Uvek možemo da je pojedemo ako ogladnimo“, predloži Lark.

Mali Pol se opet smrači. „Bolje bi ti bilo da ne probaš da pojedesh *moju* ’ticu, Lark. Bolje bi ti bilo.“

Čet ču glasove kako dopiru kroz drveće. „Začepite njuške, obojica. Samo što nismo stigli na Pesnicu.“

Izronili su iz šume u blizini zapadnog obronka brda, a onda ga obišli, sve dok nisu stigli do južne strane, koja je bila mnogo blaža. U blizini šume, desetak ljudi vežbalo je s lukovima. Usekli su siluete u korama stabala, i gađali ih strelama. „Gle“, kaza Lark. „Svinja s lukom.“

I stvarno, najbliži strelac beše ser Svinjče glavom i bradom, debeli momak koji je Četu preoteo mesto kod meštra Emona. Sam pogled na Semvela Tarlija ispuni ga besom. Čet nikada nije živio tako dobro kao onda dok je vodio domaćinstvo meštra Emona. Stari slepac nije mnogo zahtevao, a ionako se Klidas starao o većini njegovih potreba. Četove dužnosti bile su lake: čišćenje kule s gavranovima, tu i tamo loženje vatre, ponekad donošenje hrane... a Emon ga baš nikada nije udario. *Misli da može tek tako da se pojavi i da me izbaci, samo zato što je visokorođen i pismen. Mogao bih da ga zamolim da pročita šta mi piše na nožu pre no što ga njime prekoljem.* „Vi nastavite“, reče on drugima, „ja hoću ovo da gledam.“ Psi su vukli, željni da pođu s njima, ka hrani za koju su mislili da ih očekuje na vrhu. Čet šutnu kuju vrhom čizme, i to ih bar malo umiri.

Gledao je između drveća kako se debeli momak muči s lukom visokim kao on sam, dok mu se crveno okruglo lice napinjalo od usredsređenosti. Tri strele štrčale su iz zemlje pred njim. Tarli povučte tetivu, dugo zadržava luk napet da bi naci-ljao, i onda je otpusti. Strela nestade među žbunjem. Čet se glasno nasmeja; beše to roktaj slatkog gađenja.

„Nikada je nećemo naći, a ja ću biti kriv“, reče Ed Tolet, kiseli sedokosi štitonoša koga su svi zvali Žalobni Ed. „Kad god nešto nestane, uvek mene gledaju, još od onda kad sam izgubio konja. Kao da sam ja tu nešto mogao. Konj je bio beo, a padao je sneg, šta su drugo o očekivali?“

„Ovu je skrenuo vetar“, kaza Gren, još jedan prijatelj lorda Snežnog. „Pokušaj da mirno držiš luk, Seme.“

„Težak je“, požali se debeli momak, ali ipak iščupa sledeću strelu. Ona odlete previsoko, kroz grane, deset stopa iznad mete.

„Čini mi se da si skinuo list s onog drveta“, reče Žalobni Ed. „Jesen je uveliko stigla, nema potrebe da joj pomažeš.“ On uzdahnu. „A svi znamo šta sledi posle jeseni. Bogovi, kako mi je hladno. Odapni poslednju strelu, Semvele, čini mi se da mi se jezik zamrzao za nepca.“

Ser Svinjče obori luk, i Četu se učini da će početi da cmizdri. „Suviše je teško.“

„Napni, ciljaj, odapni“, reče Gren. „Ajde.“

Debeljko poslušno iščupa svoju poslednju strelu iz zemlje, stavi je na luk, nape ga i otpusti tetivu. Uradio je to brzo, bez predugog škiljenja niz strelu, kao prva dva puta. Strela pogodi siluetu pravo u grudi i zatreperi. „*Pogodio sam ga.*“ Ser Svinjče je zvučao zaprepašćeno. „Grene, jesi li video? Ede, gledaj, pogodio sam ga!“

„Pravo među rebra, reko bi' ja“, primeti Gren.

„Jesam li ga ubio?“, upita debeljko.

Tolet slegnu ramenima. „Možda bi mu probušio pluća, da ih ima. Većina stabela ih, po pravilu, nema.“ Na to uze luk iz Semovih ruku. „Viđao sam i gore hicc. A i sam sam ih nekoliko odapeo.“

Ser Svinjče je prosto sijao. Po njegovom izrazu, čovek bi pomislio da je postigao nešto stvarno veliko. Ali kada ugleda Četa i njegove pse, osmeh mu zamre.

„Pogodio si drvo“, kaza Čet. „Da vidimo kako ćeš da gađaš momke Mensa Rajdera. Oni neće stajati pruženih ruku i šuštavog lišća, o ne. Jurnuće pravo na tebe, vrištaće ti u lice, i kladim se da ćeš se upišati u čakšire. Jedan ima da ti zabije sekiru pravo među te tvoje svinjske očice. Poslednje što ćeš čuti biće njen prasak kada ti proseče lobanju.“

Debeljko se tresao. Žalobni Ed mu položi ruku na rame. „Brate“, reče ozbiljno Četu, „samo zato što se to tebi desilo, ne znači da i Semvela čeka ista sudba.“

„O čemu to pričaš, Tolete?“

„O sekiri koja ti je smrskala lobanju. Je li istina da ti je pola mozga iscurilo na zemlju, pa su ga psi pojeli?“

Magarčina Gren se nasmeja, a čak se i na licu Semvela Tarlija ukaza slabašan osmejak. Čet šutnu najbližeg psa, cimnu im pivoce i krenu uzbrdo. *Smej se koliko hoćeš, ser Svinjče. Videćemo ko će se noćas smejati.* Želeo je da ima vremena da ubije i Toleta. *Mračna budala konjskog lica, eto šta je on.*

Uspion beše strm, čak i na toj, najblažoj strani Pesnice. Na pola puta, psi stadoše da laju i da vuku, pošto su mislili da će uskoro biti nahranjeni. Umesto toga, on ih nahrani čizmom, a bičem ošinu onu veliku rugobu što je pokušala da ga ujede. Kada ih sveza, ode da podnese izveštaj. „Otisci su bili tamo, kao što je rekao Džin, ali psi nisu hteli da prate trag“, reče on Mormontu ispred njegovog velikog crnog šatora. „Tako blizu reke, možda su bili i stari otisci.“

„Šteta.“ Lord zapovednik Mormont imao je ćelavu glavu i veliku čupavu sedu bradu, i zvučao je jednako umorno kao što je izgledao. „Svima bi nam prijalo malo svežeg mesa.“ Gavran na njegovom ramenu klimnu glavom i ponovi: „Mesa. Mesa. Mesa.“

Mogli bismo da skuvamo proklete pse, pomisli Čet, ali zadrža jezik za zubima sve dok ga Matori Medved ne otpusti. *Ovo je bilo poslednji put što sam morao njemu da se klanjam*, pomisli zadovoljno. Činilo mu se da postaje sve hladnije, iako se mogao zakleti da to nije moguće. Psi su se jedno tiskali na smrznutom blatu, i Čet gotovo oseti poriv da se ugura između njih. Umesto toga obmota crni vuneni šal oko donjeg dela lica, ostavivši samo prorez za usne. Ustanovio je da mu je toplije kada se kreće, tako da se uputio da lagano obiđe utvrdu sa šakom kiselišća, da podeli list-dva sa crnom braćom na straži, i da čuje šta imaju da mu kažu. Niko od ljudi na dnevnoj straži nije učestvovao u njegovoj zaveri, ali je ipak smatrao da nije loše znati šta misle.

Mahom su mislili kako je prokleta hladno.

Vetar je jačao kako su se senke izduživale. Stvarao je visok i prodoran zvuk dok je strujao između kamenja prstenastog zida. „Mrzim taj zvuk“, reče mali Džin. „Zvuči kao da neko odojče u žbunju cvili za mlekom.“

Kada je završio obilazak i vratio se psima, Čet zateče Larka kako ga čeka. „Starešine su ponovo u šatoru Matorog Medveda, žestoko raspravljaju o nečemu.“

„Šta bi drugo i mogli da rade“, odvrati Čet. „Visokorođeni su, svi osim Blejna, i opijaju se rečima umesto vinom.“

Lark mu se približi. „Maloumnik ne prestaje da priča o ptici“, upozori on, osvrćući se da proveri kako niko nije blizu. „Sad pita jesmo li spremili zalihu semenki za prokletinju.“

„To je gavran“, kaza Čet. „On jede leševe.“

Lark se iskezi. „Njegov, možda?“

Ili tvoj. Četu se činilo da im je krupni čovek potrebniji od Larka. „Prestani da brineš o Malom Polu. Ti obavi svoj deo posla, a on će svoj.“

Suton se već šunjao kroz šumu kada se otarasio Sestranina i seo da naoštri mač. To beše pakleno težak posao s rukavicama na rukama, ali nije nameravao da ih skinе. Koliko je hladno bilo, budala koja bi dodirnula čelik golom šakom ostala bi bez komada kože.

Psi zacvileše kada sunce zađe. On ih nagradi vodom i psokama. „Još samo pola noći, a onda ćete moći sami da nađete sebi gozbu.“ Do tada je već mogao da namiriše večeru.

Diven je kraj logorske vatre nešto naširoko raspredao kada Čet priđe da od kuvara Hejka uzme svoj okrajak tvrdog hleba i zdelu čorbastog pasulja sa slaninom. „Šuma je pretiha“, govorio je stari šumar. „Nema žaba na obali reke, nema sova u mraku. Nikada nisam čuo mrtviju šumu od ove.“

„Ti tvoji zubi zvuče prilično mrtvo“, reče Hejk.

Diven škljocnu drvenim zubima. „Nema ni vukova. Bilo ih je, pre, al' ih sada više nema. Šta misliš, 'de su se denuli?“

„Negde gde je toplo“, kaza Čet.

Među desetak braće što su sedeli kraj vatre, četvorica behu njegovi. Svakoga je dobrano odmerio dok je jeo, da vidi ima li znakova kolebanja. Kama je delovao sasvim mirno, ćutke je sedeo i oštrio svoje sečivo, kao i svake noći. A Slatki Donel Brdski bezbrižno se šalio. Imao je bele zube, debele crvene usne i žute kovrdže, koje je nosio vešto razbarušene po ramenima. Tvrdio je da je kopile nekog Lanistera. Možda je i bio. Čet nije preterano mirisao leptančiče, a ni kopljad, ali se činilo da Slatki Donel neće tek tako ustuknuti.

Mnogo je manje bio siguran u šumara koga su braća zvala Testera, ne što je bio dobar drvoseča već zbog hrkanja. Delovao je napeto kao da više nikada neće zahrkati. A Maslin je bio još gori. Čet je video kako mu se znoj sliva niz lice, uprkos ledenom vetru. Krupne kapi iskrile su na svetlosti vatre, poput mnoštva

mokrih dragulja. Maslin nije ni jeo, samo je zurio u pasulj kao da će mu od njegovog mirisa pripasti muka. *Njega ću morati da držim na oku*, pomisli Čet.

„Zbor!“ Povik dođe iznenada, iz desetine grla, i brzo se proširi po svim delovima logora na vrhu brda. „Ljudi Noćne straže! Zbor kod središnje vatre!“

Mršteći se, Čet dokrajči pasulj i pođe za ostalima.

Matori Medved je stajao pred vatrom, a iza njega su bili postrojeni Smolvud, Lok, Viters i Blejn. Mormont je na sebi imao plašt od debelog crnog krzna, a gavran mu je stajao na ramenu, kljunom čisteći crno perje. *Sigurno nije ništa dobro*. Čet se progura između Mrkog Bernara i nekih ljudi iz Kule senki. Kada se svi iskupiše, osim stražara u šumi i na prstenastom zidu, Mormont se iskašlja i pljunu. Pljuvačka se smrznu pre nego što pade na zemlju. „Braćo“, reče on. „Ljudi Noćne straže.“

„Ljudi!“, vrisnu njegov gavran. „Ljudi! Ljudi!“

„Divljani su krenuli, spuštaju se iz planina niz tok Mlečne vode. Toren smatra da će im prethodnica naići na nas za deset dana. Njihovi najiskusniji pljačkaši biće s Psoglavom Harmom u toj prethodnici. Ostali će verovatno obrazovati zaštitnicu, ili će jahati u blizini Mensa Rajdera. Drugde će im ratnici biti retko raspoređeni duž linije marša. Imaju volove, mazge, konje... ali ne previše. Većinom će ići peške, slabo naoružani i neobučeni. Ono oružja što ga imaju pretežno će biti od kamena i kosti, a ne od čelika. Usporavaju ih žene, deca, stada ovaca i koza, i sva njihova imovina. Ukratko, mada su brojni, ranjivi su, *a ne znaju da smo mi ovde*. Ili bar moramo da se molimo da je tako.“

Znaju, pomisli Čet. *Ti prokleta matora vrećo gnoja, znaju, sigurno kao što će sunce svanuti. Korin Polušaka se nije vratio, zar ne? Nije ni Džarman Bakvel. Ako su uhvatili bilo koga od njih, i te kako znaš da su ih divljani do sada naterali da propevaju.*

Smolvud iskorači. „Mens Rajder smera da probije zid i donese krvavi rat u Sedam kraljevstava. Pa, tu igru umemo da igramo i mi. U zoru ćemo mi doneti rat njemu.“

„Polazimo u zoru, i to svi“, reče Matori Medved, a žagor se razleže zborom. „Jahaćemo na sever, potom ćemo skrenuti na zapad. Harmina prethodnica će uveliko proći Pesnicu kada se budemo okrenuli. Obronci Ledenkandži puni su uzanih, vijugavih dolina kao stvorenih za zasede. Povorka će im se razvući mnogo milja. Udarićemo ih na nekoliko mesta istovremeno, i nateraćemo ih da se kunu kako nas je tri hiljade, a ne tri stotine.“

„Napašćemo žestoko, i nestaćemo pre nego što njihovi konjanici stignu da se sakupe i uzvrate udarac“, dodade Toren Smolvud. „Ako krenu u poteru, povešćemo ih okolo i naokolo, a onda ćemo ponovo udariti niže niz povorku. Spalićemo im kola, rasturiti stada i pobiti ih što više možemo. Mensa Rajdera lično, ako ga nađemo. Ako se daju u beg i vrata u svoje čatrlje, pobedili smo. Ako ne bude tako, nećemo im dati mira sve do Zida, i postaraćemo se da ostave trag od mrtvacu čitavim putem.“

„*Ima ih na hiljade*“, prošapta neko iza Četa.

„*Svi ćemo izginuti*.“ To je bio Maslinov glas, drhtav od straha.

„*Izginuti*“, graknu Mormontov gavran, razmahnuvši crnim krilima. „*Izginuti, izginuti, izginuti*.“

„Mnogi od nas i hoće“, kaza Matori Medved. „Može biti čak i svi. Ali kao što je jedan drugi lord zapovednik rekao pre hiljadu godina, zato smo i obukli crno. Prisetite se svojih reči, braćo. Jer mi smo mačevi u tami, stražari na bedemima...“

„*Vatra koja bukti protiv hladnoće*.“ Ser Malador Lok isuka svoj mač.

„*Svetlo koje donosi zoru*“, odgovoriše drugi, i još mačeva se isuka iz korica.

Onda ih svi isukaše, i gotovo tri stotine dignutih mačeva i isto toliko glasova zagrme: „*Rog koji budi usnule! Štit koji brani kraljevstva ljudi!*“ Čet nije imao izbora do da im se pridruži. Vazduh se maglio od njihovog daha, a plamen vatre igrao je na čeliku. Beše mu drago što vidi da se Lark, Tihonogi i Slatki Donel Brdski pridružuju, kao da su i oni jednake budale kao i ostali. To je dobro. Glupo je na sebe skretati pažnju kada čas samo što nije kucnuo.

Kada vika zamre, on ponovo ču vetar kako nasrće na kameni zid. Plamenovi su se uvijali i drhtali, kao da je i njima hladno, a u iznenadnoj tišini gavran Matrog Medveda glasno zagrakta i ponovo reče: „*Izginuti*.“

Pametna ptica, pomisli Čet dok su ih starešine otpuštale, upozoravajući sve da se noćas dobro najedu i odmire. Čet se zavuču ispod krzana, nedaleko od pasa, glave pune misli o svemu što može poći naopako. Šta ako se zbog te proklete zakletve neko od njegovih predomisli? Ili ako Mali Pol zaboravi i pokuša da ubije Mormonta za vreme druge straže umesto treće? Ili Maslina izda hrabrost, ili ih neko prijavi, ili...

On shvati da osluškuje vetar. Vetar je zaista podsećao na detinji plač, a svako malo je čuo i ljudske glasove, njisku konja, cepanicu kako pucketa u vatri. Ali ništa drugo. *Tako je tiho*.

Pred očima mu je lebdelo Besino lice. *Nisam hteo da u tebe gurnem nož*, požele da joj kaže. *Nabrao sam ti cveća, divljih ruža i vrbene i ljutića, čitavo mi je jutro za to trebalo*. Srce mu je tuklo kao bubanj, tako glasno da se bojao da će probuditi logor. Led mu je skorio bradu svuda oko usta. *Odakle mu sad to, to s Besom?* Kada god bi ranije pomislio na nju, samo bi se prisetio kako je izgledala dok je umirala. Šta mu se to dešava? Jedva je disao. Da nije zaspao? Diže se na kolena, i nešto vlažno i hladno mu dodirnu nos. Čet diže pogled.

Padao je sneg.

On oseti kako mu se suze lede na obrazima. *Nepravda*, požele da zaurla. Sneg će mu pokvariti sav trud, sve njegove pažljivo skovane planove. Gusto je padao, debele bele pahuljice spuštale su se svuda oko njega. Kako će u snegu naći skrivenu hranu, i životinjske staze koje je trebalo da prate na istok? *Neće im trebati ni Diven ni Banen da nas ulove ako budemo išli kroz nov sneg*. A sneg je i prikriivao zemljište, pogotovo noću. Konj se može spotaći preko korena, slomiti nogu na

kamenu. *Gotovi smo*, shvati on. *Gotovi i pre nego što smo počeli. Propali smo*. Neće biti gospodskog života za pijavičarevog sina, ni utvrde za koju će moći da kaže da je njegova, ni žena ni kruna. Samo divljanski mač u stomaku, a onda neobeležan grob. *Sneg mi je sve uzeo... prokleti sneg...*

A pre toga ga je jednom uništio Snežni. Snežni i njegova svinja.

Čet ustade. Noge mu behu ukočene, a pahuljice pretvoriše daleke baklje u nejasne narandžaste mrlje. Osećao se kao da ga napada roj bledih hladnih bubu. Spuštale su mu se na ramena, na glavu, uletale su mu u nos i u usta. Kunući, on ih otre. *Semvel Tarli*, priseti se. *Sa ser Svinjčedom ipak mogu da se obračunom*. Obmota šal oko lica, navuče kapuljaču i krupnim koracima krenu ka logoru, gde je spavala kukavica.

Sneg je tako silno padao da se Čet izgubio između šatora, ali konačno primeti udobni mali vetrobran što ga je debeli sebi napravio između jedne stene i kaveza s gavranovima. Tarli je ležao zakopan ispod hrpe crne vunene ćebadi i čupavih krzana. Sneg je navejavao unutra i prekrivao ga. Ličio je na neku meku okruglu planinu. Čet isuka bodež iz kanija, i čelik zagreba kožu, slabašno kao nada. Jedan gavran graknu. „Sneg“, promrmlja drugi, vireći kroz šipke crnim očima. I prvi dodade svoje „Sneg“. On prođe između njih, oprezno stupajući. Levom šakom će debelom zatvoriti usta, da mu priguši krike, a onda...

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Čet stade u pola koraka, progutavši kletvu, dok je zvuk roga treperio kroz logor, dalek i slabašan, ali potpuno prepoznatljiv. *Ne sada. Bogovi bili prokleti, ne SADA!* Matori Medved je sakrio dalekovide u pojasu drveća oko Pesnice, da ih upozore na bilo čiji dolazak. *Džarmen Bakvel se vratio sa Divovih stepenica*, pomisli Čet, *ili Korin Polušaka sa Prevoja urlika*. Jedan zov iz roga značio je da se braća vraćaju. Ako je to Polušaka, Džon Snežni je možda s njim, živ.

Sem Tarli se pridiže, snenih očiju, i zbunjeno se zagleda u sneg. Gavrani su glasno graktali, a Čet ču i lavež svojih pasa. *Pola prokletog logora je budno*. Prsti u rukavici mu se stegoše oko drške bodeža dok je čekao da zvuk zamre. Ali čim zvuk stade, poče iznova, glasniji i duži.

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

„Bogovi“, ču on kako cvili Sem Tarli. Debeljko se baci na kolena, stopala upepljenih plaštom i ćebadima. Poče da se rita i traži verižnjaču što ju je okačio na obližnju stenu. Dok je navlačio ogromni šator od metalne žice preko glave, ugleda Četa kako stoji. „Bila su dva?“, upita. „Sanjao sam da sam čuo dva zova...“

„Nisi sanjao“, reče Čet. „Dva zova da pozovu Stražu na oružje. Dva zova znače da dušmani dolaze. Tamo u mraku je jedna sekira na kojoj piše *Svinjče*, debeli. Dva zova znače *divljane*.“ Dođe mu da se nasmeje strahu na tom velikom okruglom licu. „Jebem ih sve u sedam paklova. Jebena Harma. Jebeni Mens Rajder. Jebeni Smolvud, rekao je da neće do nas stići još...“

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

Zvuk je trajao i trajao, sve dok se nije učinilo da nikada neće utihnuti. Gavranovi su lepetali krilima i izbezumljeno graktali, leteli po kavezima i udarali u rešetke, a po čitavom logoru braća Noćne straže su ustajala, stavljala oklope, pripasivala mačeve, grabila bojne sekire i lukove. Semvel Tarli je stajao i drhtao, lica iste boje kao sneg koji se kovitlao svuda oko njih. „Tri“, procvile on Četu, „to je bio treći, čuo sam tri. Nikada ne duvaju tri puta. Nikada za poslednjih stotinu i hiljadu godina. Tri znači...“

„...*Tuđine*.“ Čet ispusti zvuk, pola smeh a pola jecaj, i iznenada mu veš postade mokar, i on oseti kako mu pišaća curi niz nogu, i vide paru kako mu se diže iz čakšira.

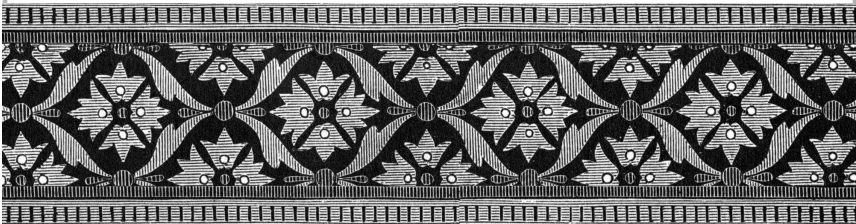

DŽEJMI

ISTOČNI VETAR MU JE DUBVAO KROZ ZAMRŠENU kosu, mek i mirisan poput Serseinih prstiju. Čuo je pesmu ptica, i osećao reku kako se kreće pod čamcem dok su ih zamasi vesala vodili prema bledom rumenilu zore. Nakon tolikog vremena provedenog u tami, svet je delovao toliko čudesno da se Džejmiju Lanisteru zavrte u glavi. *Živ sam, i pijan od sunčevog svetla.* Sa usana mu prhnu smeh, nenadan kao divlja patka isterana iz skrovišta.

„Tišina“, zareža devojčura, namrštena. Mrštenje je njenom širokom neuglednom licu pristajalo bolje od osmeha. Mada je Džejmi nikada i nije video osmehnutu. Zabavljao se zamišljajući je u nekoj Serseinoj svilennoj haljini umesto kožnog prsluka posutog zakivcima. *Bolje kravu u svilu obući nego nju.*

Ali je krava umela da vesla. Pod smeđim čakširama od grube vune krili su se listovi poput cepanica, a dugački mišići njenih ruku stezali su se i opuštali sa svakim zamahom vesala. Čak i pošto je veslala pola noći, nije pokazivala znake umora, što se baš nije moglo reći za ser Kliosa, njegovog brata od tetke, koji se

mučio s drugim veslom. *Na prvi pogled, krupna i jaka seljančura, ali ipak govori kao plemkinja, i nosi dugački mač i bodež. Ah, ali ume li njima i da barata?* Džejmi je nameravao to da ustanovi, čim se bude oslobodio okova.

I na rukama i na nogama imao je gvozdene bukagije, povezane teškim lancem, ne dužim od stope. „Dode mi da pomislim kako moja reč Lanistera nije dovoljna“, šalio se dok su ga okivali. Tada je već bio veoma pijan, zahvaljujući Kejtlin Stark. Od njihovog bekstva iz Brzorečja pamtio je tek odlomke. Bilo je neke nevolje s tamničarem, ali ga je krupna devojčura savladala. Posle toga su se popeli uz beskonačno stepenište, okolo i naokolo. Noge su mu bile slabe kao vlati trave, i nekoliko puta je posrnuo dok mu devojčura nije pružila ruku da se na nju osloni. U nekom trenutku su ga pokrili putničkim plaštom, i bacili na dno čamca. Sećao se kako je ledi Kejtlin nekom naredila da digne rešetke Vodene kapije. Glasom sa kojim nije bilo rasprave objavila je da šalje ser Kliosa Freja natrag u Kraljevu Luku, s novim uslovima za kraljicu.

Tada mora da je zaspao. Od vina su mu otežali kapci, a i prijalo mu je da se ispruži, što je bio luksuz koji mu lanci u ćeliji nisu dopuštali. Džejmi beše odavno naučio da krade san u sedlu za vreme pohoda. Ovo nije bilo ništa teže. *Tirion ima da umre od smeha kada čuje kako sam prespavao vlastito bekstvo.* Sada je, međutim, bio budan, i okovi su mu smetali. „Moja gospo“, pozva on, „ako mi skineš ove lance, zameniću te za veslima.“

Ona se ponovo namršti, sumnjičava i konjskih zuba. „Nosićeš svoje lance, Kraljeubico.“

„Nameravaš da veslaš čitavim putem do Kraljeve Luke, devojčuro?“

„Zvaćeš me Brijena. Ne *devojčuro*.“

„Ja se zovem ser Džejmi. Ne Kraljeubica.“

„Porićeš da si ubio kralja?“

„Ne. Porićeš li ti svoj pol? Ako je tako, dreši čakšire pa mi pokaži.“ Nevino joj se osmehnu. „Zatražio bih da mi otvoriš prsluče, ali mi se čini da to baš ne bi bio neki dokaz.“

Ser Kliosa se promeškolji. „Brate, ne zaboravljaj na lepo ponašanje.“

U njemu je lanisterska krv veoma retka. Kliosa beše sin njegove tetke Džene i onog mamlaza Emona Freja, koji je živeo u smrtnom strahu od lorda Tivina Lanistera još od dana kada se oženio njegovom sestrom. Kada je lord Valder Frej uveo Blizance u rat na strani Brzorečja, ser Emon se opredelio za ženinu stranu, a ne za očevu. *U toj je trampu Livačka stena mnogo lošije prošla,* pomisli Džejmi. Ser Kliosa je ličio na lasicu, borio se kao gusan i imao svu kuraž izuzetno hrabre ovce. Ledi Stark mu je obećala slobodu ako prenese njenu poruku Tirionu, i ser Kliosa se svečano zakleo da će je preneti.

U onoj ćeliji su se svi mnogo zaklinjali, Džejmi ponajviše. To je bila cena ledi Kejtlin za to što će ga izgubiti. Pritisnula mu je vrh devojčurinog velikog mača na srce i rekla: „Zakuni se da nikada više nećeš poći u rat ni protiv Starkova ni protiv

Tulija. Zakuni se da ćeš naterati brata da ne pogazi svoju reč i da mi vrati moje kćeri, žive i zdrave. Zakuni se svojom čašću viteza, svojom čašću Lanistera, svojom čašću zakletog brata Kraljeve garde. Zakuni se sestrinim životom, i očevim i sinovljevim, pred starim bogovima i novim, i pustiću te da odeš svojoj sestri. Odbij, i skinuću ti glavu.“ Sećao se kako ga je čelik ubadao kroz krpe dok je ona uvrtala vrh mača.

Pitam se šta li bi prvoobrednik rekao o vrednosti zakletvi koje čovek daje mrtav pijan, lancima vezan za zid, s mačem uprtim u grudi? Mada, Džejmija nije preterano brinuo taj debeli prevarant, a ni bogovi kojima je tvrdio da služi. Prisetio se vedra koje je ledi Kejtlin preturila u njegovoj ćeliji. Čudna žena, da poveri svoje kćeri čoveku čija je čast sranje. Mada se trudila da mu veruje što je manje moguće. *Polaze svoje nade u Tiriona, ne u mene.* „Možda ipak i nije tako glupa“, reče on glasno.

Devojčura ga pogrešno shvati. „Nisam glupa. Ni gluva.“

Bio je blag prema njoj; tako je lako mogao da joj se izruguje da u tome nije bilo nikakve čari. „Govorio sam sam sa sobom, ne tebi. U tamnici čovek lako stekne tu naviku.“

Ona se namršti na njega, pa nastavi da gura vesla napred, da ih povlači unazad, da ih gura napred, ne progovarajući ni reč.

Vešta je na rečima kao što je lepog lica. „Po govoru, cenim da si plemenitog roda.“

„Moj otac je Selvin od Oporja, po milosti bogova gospodar Večernjih dvora.“ Čak je i to nerado procedila.

„Oporje“, kaza Džejmi. „Jeziva kamenčina u Uskom moru, koliko se sećam. A Večernji dvori su zakleti na vernost Krajoluju. Kako to da služiš Roba od Zimovrela?“

„Služim ledi Kejtlin. A ona mi je naredila da te isporučim živog i zdravog tvom bratu Tirionu u Kraljevoj Luci, a ne da se s tobom raspravljam. Čuti.“

„Muka mi je od tišine, ženo.“

„Onda pričaj sa ser Kliosom. Ja za čudovišta nemam reči.“

Džejmi se posprdno nasmeja. „Ovde ima čudovišta? Da se ne kriju možda ispod vode? U onom tamo vrbaku? A ja bez svog mača!“

„Čovek koji je obeščastio svoju sestru, ubio svog kralja i bacio nevino dete u smrt ne zaslužuje drugo ime.“

Nevino? Nesrećni dečak nas je uhodio. Džejmi je samo želeo da provede sat vremena nasamo sa Sersei. Putovanje na sever bilo je jedno veliko i dugačko mučenje; morao je da je gleda svaki dan, a nije smeo da je dodirne, svestan da joj se svake noći Robert pijan penetra u krevet u onoj velikoj škripavoj kući na točkovi-ma. Tirion je dao sve od sebe da mu popravi raspoloženje, ali to nije bilo dovoljno. „Pazićeš šta pričaš o Sersei, devojčuro“, upozori je on.

„Ime mi je Brijena, ne devojčura.“

„Šta te briga kako te oslovljava jedno čudovište?“

„Ime mi je Brijena“, ponovi ona, uporna kao lovački pas.

„Ledi Brijena?“ Na licu joj se ukaza takva nelagoda da Džejmi namirisa slabost. „Ili bi ti ser Brijena bilo više po volji?“ Nasmeja se. „Ne, bojim se da nije tako. Kravu muzaru možeš da osedlaš, da na nju staviš oklop i pero i pokrovac od čiste svile, ali ipak nećeš moći da na njoj odjašeš u bitku.“

„Brate Džejmi, molim te, ne budi tako grub.“ Ser Klios je pod plaštom nosio prsluk podeljen na četiri polja, s kulama blizancima kuće Freja i zlatnim lavom Lanistera. „Pred nama je dalek put, ne bi trebalo da se svađamo.“

„Braco, kad se ja svađam, to radim mačem. Obraćao sam se gospi. Reci mi, devojčuro, jesu li sve žene na Oporju tako ružne kao ti? Žalim tamošnje muškarce ako je tako. Možda i ne znaju kako izgledaju prave žene, pošto žive na jezivoj steni usred mora.“

„Oporje je prelepo“, prostenja devojčura između zaveslaja. „Zovu ga Safirno ostrvo. Čuti, čudovište, osim ako nećeš da ti začepim usta.“

„I ona je prosta, zar nije, braco?“, upita Džejmi ser Kliosa. „Mada u kičmi ima čelika, to moram da priznam. Nema mnogo muškaraca koji bi se usudili da me u lice nazovu čudovištem.“ *Mada ne sumnjam da mi iza leđa to i te kako često govore.*

Ser Klios se uznemireno nakašlja. „Ledi Brijena je te laži čula od Kejtlin Stark, bez svake sumnje. Starkovi ne mogu da se nadaju da će te pobediti mačevima, ser, tako da sada rat vode otrovnim rečima.“

Oni me i jesu pobedili mačevima, ti kržljava budalo. Džejmi se značajno osmehnu. Ako im dozvoliš, ljudi će u značajnom osmehu videti svakakva značenja. *Da li je brat Klios stvarno progutao taj kazan balege, ili se samo trudi da mi se dodvori? Šta to imamo pred sobom, poštenog tikvana ili ulizicu?*

Ser Klios je bezbrižno brbljao dalje. „Čovek koji bi poverovao da zakleti brat Kraljeve garde može da povredi jedno dete – ne zna značenje reči čast.“

Znači ulizicu. Ako ćemo pravo, Džejmi je zažalio što je bacio Brendona Starka kroz onaj prozor. Sersei mu je posle toga strašno dodijavala, pošto dečak nika-ko nije hteo da umre. „Njemu je *sedam godina*, Džejmi“, grdila ga je. „Čak i da je shvatio šta je video, mogli smo da ga zastrašimo tako da nikome ništa ne kaže.“

„Nisam mislio da želiš...“

„Ti *nikada* ne misliš. Ako se dečak oporavi i ispriča ocu šta je video...“

„Ako ako ako.“ Povukao ju je na krilo. „Ako se probudi, reći ćemo da je sanjao, reći ćemo da je lažov, a ako baš sve propadne, ubiću Neda Starka.“

„A šta misliš da će nakon toga uraditi *Robert*?“

„Nek Robert radi šta mu je volja. Ratovaću protiv njega ako budem morao. Rat za Serseinu pičku, tako će ga prozvati pevači.“

„Džejmi, puštaj me!“ planula je ona, otimajući se da ustane.

A on ju je poljubio. Na tren se opirala, ali su joj se onda usne rasklopile pod njegovim. Prisetio se ukusa vina i karanfilića na njenom jeziku. Zadrhtala je. Ruka

mu je pošla do njenog prsluka i cimnula, pokidavši svilu, tako da su joj grudi izletele, i na neko vreme mali Stark je bio zaboravljen.

Da li ga se Sersei kasnije prisetila i unajmila tog čoveka o kome je govorila ledi Kejtlin, da bi bila sigurna kako se dečak više nikada neće probuditi? *Da je želela njegovu smrt, poslala bi mene. A ni ne liči mi na nju da odabere zlikovca koji će svoj posao tako čudesno uprskati.*

Nizvodno je izlazeće sunce svetlucalo na namreškanoj površini reke. Južna obala beše od crvene gline, glatka kao drum. Manji potoci ulivali su se u veće, a trula stabla potopljenog drveća tiskala su se uz obalu. Severna obala bila je manje pitoma. Visoki kameni obronci dizali su se dvadeset stopa iznad njih, okrunjeni šumarcima bukve, hrasta i kestena. Džejmi primeti kulu stražaru pred njima kako narasta sa svakim zaveslajem. Davno pre nego što su stigli do nje, znao je da je napuštena, izlizano kamenje bilo joj je obraslo ružama puzavicama.

Kada vetar promeni smer, ser Klios pomože krupnoj devojčuri da digne jedro, trougao krutog prugastog plavo-crvenog platna. Boje Tulija sigurno će im doneti nevolje ako sretnu lanisterske snage na reci, ali beše to jedino jedro koje su imali. Brijena se prihvati krme. Džejmi izbaci bočno kormilo, a lanci su mu zveckali sa svakim pokretom. Nakon toga, brže su napredovali, pošto su im i vetar i struja pomagali u begu. „Uštedecemo mnogo vremena ako me isporučite ocu umesto bratu“, ukaza on.

„Kćeri ledi Kejtlin su u Kraljevoj Luci. Vratiću se s njima, ili se neću vratiti uopšte.“
Džejmi se okrenu ser Kliosu. „Brate, pozajmi mi svoj nož.“

„Ne.“ Žena se nakostreši. „Ne dozvoljavam da budeš naoružan.“ Glas joj beše nepopustljiv poput kamena.

Boji me se, čak i okovanog. „Kliose, izgleda da moram da te zamolim da me ošišaš. Ali bradu mi ostavi.“

„Hoćeš da te ošišam na ćelavo?“, upita ser Klios Frej.

„Kraljevstvo poznaje Džejmija Lanistera kao glatko izbrijanog viteza dugačke zlatne kose. Ćelavac prljave žute brade možda će proći neprimećen. Radije bih da me ne prepoznaju dok sam u okovima.“

Bodež nije bio oštar kao što se Džejmi nadao. Klios se svojski potrudio, sekao je i kidao ućebanu kosu i bacao pramenove u vodu. Zlatni uvojci plutali su na površini reke, polako zaostajući za njima. Dok su nestajali, niz vrat mu domile vaška. Džejmi je uhvati i smrska je noktom. Ser Klios mu ih na glavi nađe još nekoliko, i pobaca ih u reku. Džejmi pokvasi glavu, i natera ser Kliosa da naoštري sečivo pre nego što ga pusti da oguli poslednji prst žutih čekinja. Kada je to bilo gotovo, potkresaše mu i bradu.

Odras u vodi prikazivao je nekog nepoznatog čoveka. Ne samo što je bio ćelav, već je izgledao kao da je u onoj tamnici ostario pet godina; lice mu beše suvlje, s podočnjacima i borama kojih se nije sećao. *Ovako ne podsećam preterano na Sersei. To joj se nimalo neće dopasti.*

Negde oko podneva, ser Klios je zaspao. Njegovo hrkanje podsećalo je na parenje pataka. Džejmi se opruži da gleda kako svet prolazi; nakon mračne ćelije, svaka stena i drvo bili su čudo.

Nekoliko sojenica dođe i prođe, nataknete na visoke stubove, zbog kojih su nalikovale na čaplje. Od naroda koji je tu živio ne videše ni traga. Ptice su im letele iznad glava, ili se dozivale iz drveća na obali, a Džejmi primeti i srebrnaste ribe kako prosecaju vodu. *Pastrmke Tulija, to je loše znamenje*, pomišljao je, sve dok ne vide nešto gore – ispostavilo se da je jedan od plutajućih trupaca kraj kojih su prolazili zapravo mrtvac, bled i natečen. Plašt mu se upetljao u korenje palog drveta, a boja plašta sasvim jasno beše lanisterski grimiz. Džejmi se pitao da li je to leš nekoga koga je poznavao.

Kraci Trozupca behu najlakši način da se roba ili ljudi prevezu preko rečnih zemalja. Da su mirna vremena, nailazili bi na ribare u čamčićima, dereglije sa žitom kako se motkama otiskuju nizvodno, trgovce što prodaju igle i bale platna iz plovećih dućana, možda čak i neki veselo obojeni lakrdijaški čamac šarenih jedara kako putuje uzvodno od sela do sela i od zamka do zamka.

Međutim, rat beše uzeo svoj danak. Plovili su kraj sela, ali seljane nisu videli. Prazna mreža, iscepana i pokidana, visila je s jednog drveta, jedini trag ribara. Devojka koja je počila konja odjahala je čim im je ugledala jedro. Kasnije su prošli kraj desetak seljaka koji su kopali u polju ispod razvalina spaljene kule. Ljudi su ih osmotrili tupim pogledom i vratili se radu čim su shvatili da čamac ne predstavlja pretnju.

Crveni krak beše širok i spor, vijugava reka s mnogo zavoja, posuta sićušnim šumovitim adama i često zaprečena peščanim sprudovima i oborenim stablima, koji su vrebali tik ispod površine. Brijena kao da je imala oštro oko za opasnosti, i uvek je uspevala da pronađe prolaz. Kada ju je Džejmi pohvalio zbog poznavanja reke, sumnjičavo ga je odmerila i rekla: „Ne poznajem reku. Oporje je ostrvo. Naučila sam da baratam veslima i jedrom pre nego što sam sela na prvog konja.“

Ser Klios se diže i protrlja oči. „Bogovi, kako me bole ruke. Nadam se da će ovaj vetar potrajati.“ Onda ga onjuši. „Miriše na kišu.“

Džejmi je osećao da bi mu prijala jedna dobra kiša. Tamnice Brzorečja nisu bile najčistije mesto u Sedam kraljevstava. Mora da smrdi kao pokvaren sir. Klios zaškilji niz reku. „Dim.“

Tanak sivi prst kao da ih je pozivao. Dizao se s južne obale, nekoliko milja dalje, vitak i vijugav. Ispod njega, Džejmi razabra čađave ostatke neke velike zgrade, i hrast pun mrtvih žena.

Vrane tek što im behu sletele na leševe. Tanka užad duboko se usecala u meku kožu njihovih vratova, a kada vetar dunu, one se zanjahaše i zavrteše. „Ovo nije viteško delo“, reče Brijena kada se dovoljno približiše da jasno vide. „Nijedan pravi vitez ne bi počinio ovako strašan zločin.“

„Pravi vitezovi vide i gore prizore svaki put kada odjašu u rat, devojčuro“, uzvratila Džejmi. „A čine i gora dela.“

Brijena okrenu krmu ka obali. „Neću ostaviti nevine da budu hrana vranama.“

„Okrutna devojčuro! I vrane moraju da jedu. Drži se reke i pusti mrtve na miru.“

Pristali su uzvodno od mesta na kome se veliki hrast nadvijao nad rekom. Dok je Brijena spuštala jedro, Džejmi je izašao na obalu, nespretno u lancima. Crveni krak mu ispuni čizme i probi kroz iscepane čakšire. Smejući se, on pade na kolena, potopi glavu u vodu, i izroni sav mokr. Ruke mu behu spečene od prljavštine, i kada ih protrlja i očisti u vodi, učiniše mu se tanje i bleđe nego što je pamtio. I noge mu behu ukočene, i nesigurne kada se na njih osloni. *Previše sam vremena proveo u tamnici lorda Hostera.*

Brijena i Klios izvukoše čamac na obalu. Leševi su im visili iznad glava, otekli u smrti, poput strašnih vočki. „Neko od nas će morati da ih spusti“, reče devojčura.

„Ja ću se popeti.“ Džejmi stupi na obalu, zveckajući. „Samo mi skinite ove lance.“

Devojčura je zurila u jednu mrtvu ženu. Džejmi joj se približi sitnim, nespretnim koracima; drugačije nije ni mogao, zbog stopu dugačkog lanca. Kada vide znak obešen o vrat najvišeg leša, osmehnu se. „*Legale su s Lavovima*“, pročitao on. „O, da, ženo, ovo je tako *neviteško* delo... ali delo tvoje strane, a ne moje. Pitam se ko li su ove žene bile.“

„Služavke iz krčme“, reče ser Klios Frej. „Ovo je bila krčma, sada se sećam. Neki ljudi iz moje pratnje su tu proveli noć kada sam se poslednji put vraćao za Brzorečje.“ Od zgrade ne beše ostalo ništa sem kamenog temelja i pocrnelih srušenih greda. Iz pepela se još dizao dim.

Džejmi je kurve i bordele prepuštao svom bratu Tirionu; Sersei je bila jedina žena koju je u životu želeo. „Izgleda da su devojke izašle u susret nekim vojnicima moga oca. Možda su im poslužile hranu i piće. Tako su zaslužile izdajničke ogrlice, poljupcem i kriglom piva.“ On diže pogled niz reku da proveri prati li ih ko. „Ovo je zemlja Brekena. Možda je njihovo pogubljenje naredio lord Džonos. Moj otac mu je spalio zamak, bojim se da mu nismo nimalo dragi.“

„A možda je delo Marka Pajpera“, kaza ser Klios. „Ili onog šumskog duha Berika Donderiona, mada sam čuo da on ubija samo vojnike. Možda neka družina severnjaka Ruza Boltona?“

„Boltona je moj otac pobedio na Zelenom kraku.“

„Da, ali ga nije i slomio“, reče ser Klios. „Ponovo se vratio na jug kada je lord Tivin krenuo na gazove. U Brzorečju se priča da je uzeo Harendvor od ser Ejmoria Lorča.“

Džejmiju se ni najmanje nije dopadalo kako to zvuči. „Brijena“, obratio joj se on, udostojivši se da je oslovi po imenu, u nadi da će ga saslušati, „ako lord Bolton drži Harendvor, sigurno motri na Trozubac i Kraljev drum.“

Učinilo mu se da vidi senku nesigurnosti u njenim krupnim plavim očima. „Pod mojom si zaštitom. Moraće najpre mene da ubiju.“

„Mislim da im to neće predstavljati neku prepreku.“

„Jednako sam dobar borac kao ti“, reče ona, očigledno uvređena. „Bila sam jedna od odabranih sedmoro kralja Renlija. Vlastitim rukama mi je na ramena stavio svileni plašt Dugine garde.“

„Dugine garde? Ti i još šest curica, je l' to bilo to? Jedan pevač je davno rekao da je u svili svaka devica lepa... ali tebe sigurno nije upoznao.“

Ženi se zažariše obrazi. „Moramo da ih sahranimo.“ Onda krenu ka drvetu da se popne.

Niže grane hrasta behu dovoljno velike da na njih stane kada se uzverala uz deblo. Hodala je među lišćem, s bodežom u ruci, sekući konopce. Oko tela na zemlji rojile su se muve, i smrad je postajao sve gori sa svakim palim lešom. „Previše se trudimo oko kurvi“, požali se ser Klios. „Čime ćemo kopati? Nemamo ašova, a ja svoj mač neću da upotrebim...“

Brijena viknu i skoči s grane umesto da siđe niz deblo. „U čamac. Brzo. Vide-la sam jedro.“

Požurili su koliko su mogli, mada je Džejmi jedva trčao, i ser Klios ga uvuče u čamac. Brijena ih odgurnu veslom, i užurbano diže jedro. „Ser Kliose, moraćeš i ti da veslaš.“

Poslušao ju je. Čamac brže zaseče reku; i struja, i vetar, i vesla išli su im na ruku. Džejmi je sedeo u lancima, gledajući uzvodno. Video se samo vrh drugog jedra. Zbog zavoja na Crvenom kraku, činilo se da se nalazi iznad polja, da se iza zaklona od krošnji kreće na sever, dok oni plove na jug, ali je znao da je to varka. Digao je obe ruke da zakloni oči. „Blatnocrvena i vodnjikavoplava“, objavi on.

Brijenina široka usta čutke su se otvarala i zatvarala, zbog čega je ličila na kravu koja preživa. „Brže, ser.“

Krčma ubrzo nestade iza njih, a sa vidika nestade i vrh onog jedra, ali to ništa nije značilo. Kada jednom progonitelji obiđu okuku, ponovo će biti vidljivi. „Valjda možemo da se nadamo kako će plemeniti Tuliji zastati da sahrane kurve.“ Pomisao na povratak u ćeliju nimalo se nije dopadala Džejmiju. *Tirion bi sada smislio nešto pametno, ali meni na pamet jedino pada da jurnem na njih s mačem u ruci.*

Dobar deo sata igrali su se žmurke s progoniteljima, obilazeći okuke i prolazeći između šumovitih ada. Baš kada su se ponadali kako im je nekako uspelo da ostave poteru za sobom, daleko jedro se ponovo ukaza. Ser Klios zastade u pola zaveslaja. „Tuđini ih odneli.“ Onda obrisa znoj sa čela.

„Veslaj!“, reče Brijena.

„Progoni nas rečna galija“, objavi Džejmi pošto ju je dobro osmotrio. Sa svakim zaveslajem, kao da je postajala malo veća. „Po devet vesala s obe strane, što znači osamnaest ljudi. A još i više ako su uz veslače ukrkali i borce. A ima i veće jedro od našeg. Ne možemo im umaći.“

Ser Klios se zaledi za veslima. „Osamnaest, kažeš?“

„Po šestorica na svakoga od nas. Ja bih hteo osmoricu, ali mi ove narukvice pomalo smetaju.“ Džejmi diže ruke. „Osim ako ledi Brijena ne bude tako ljubazna pa me oslobodi?“

Ona se ne osvrnu na njega, već svu snagu unese u zaveslaje.

„Imali smo pola noći prednosti“, nastavi Džejmi. „Veslaju od zore, odmaraju po dva vesla istovremeno. Sigurno su iscrpljeni. Sada pošto su ugledali naše jedro, dobili su novu snagu, ali to neće potrajati. Moći ćemo dosta da ih pobijemo.“

Ser Kliosu se oči razrogačiše. „Ali... njih je *osamnaest*.“

„U najmanju ruku. Verovatnije dvadeset ili dvadeset i pet.“

Njegov brat od tetke zaječa. „Ne možemo se nadati pobjedi protiv osamnaestorice.“

„Ko je spomenuo pobjedu? Najviše čemu možemo da se nadamo jeste smrt s mačem u ruci.“ Bio je potpuno iskren. Džejmi Lanister se smrti nikada nije bojao.

Brijena prestade da vesla. Znoj joj je zalepio pramenove kose boje lana preko čela, a tako namrštena izgledala je ružnije nego ikada. „Pod mojom si zaštitom“, reče ona, glasom tako punim besa da je ličio na režanje.

Morao je da se nasmeje na takvu žestinu. *Ona je Pseto sa sisama*, pomisli. *Ili bi bila da ima nekakve sise*. „Onda me zaštiti, devojčuro. Ili me oslobodi da se zaštitim sam.“

Galija je klizila nizvodno, veliki drveni vilin-konjic. Voda oko nje penila se od žestokih zaveslaja. Osetno se primicala, ljudi na njenoj palubi tiskali su se napred dok se približavala. U rukama im je svetlucao metal, a Džejmi vide i lukove. *Strelci*. Mrzeo je strelce.

Na pramcu zahuktale galije stajao je zdepast čovek ćelave glave, čupavih sivih obrva i mišićavih ruku. Preko oklopa je nosio prljav beli ogrtač sa žalosnom vrbom izvezenom bledozelenim nitima, ali mu plašt beše prikačen srebrnom pastrmkom. *Kapetan garde Brzorečja*. U svoje vreme je ser Robin Riger bio poznat kao žilav borac, ali je to vreme prošlo; bio je vršnjak Hostera Tulija, i ostario je zajedno sa svojim gospodarom.

Kada se lađe nađoše na pedeset koraka, Džejmi stavi šake oko usta i viknu preko vode: „*Ser Robine, došao si da mi poželiš srećan put?*“

„*Došao sam da te vratim nazad, Kraljeubico!*“, zagrme ser Robin Riger. „*Kud ti se dela zlatna kosa?*“

„*Nadam se da ću blistavom ćelom zaslepiti neprijatelje. Učim od tebe.*“

Ser Robinu to nije bilo smešno. Razdaljina između čamca i galije smanjila se na četrdeset koraka. „*Bacite vesla i oružje u reku, i niko neće nastradati.*“

Ser Klios se okrenu. „Džejmi, reci im da nas je oslobodila ledi Kejtlin... razmena zarobljenika... sve po zakonu...“

Džejmi im to i reče, koliko god bilo uzaludno. „*U Brzorečju ne vlada Kejtlin Stark*“, uzvрати povikom ser Robin. Četiri strelca zauzeše položaje oko njega, dvojica stojeći, a dvojica klečeći. „*Bacite mačeve u reku!*“

„Ja nemam mač“, uzvratila Džejmi, „ali da ga imam, zabio bih ti ga u trbuh i odsekao jaja toj četvorici kukavica.“

Odgovoriše mu strele. Jedna pogodi krmu, dve probiše jedro, a četvrta promaši Džejmija za stopu.

Pred njima iskrсну još jedan širok zavoj Crvenog kraka. Križ jarbola se okrenu dok su skretali, jedro zapucketa kada se ispuni vetrom. Pravo pred čamcem, nasred reke, nalazila se velika ada. Glavni tok je nastavljao nadesno. Levo je rukavac tekao između ade i visokih litica severne obale. Brijena okrenu krmu i čamac jurnu levo, napetog jedra. Džejmi je posmatrao njene oči. *Lepe oči*, pomisli, *i mirne*. Umeo je da tumači ljudske oči. Znao je kako izgleda strah. *Ona je odlučna, a ne očajna*.

Trideset koraka pozadi, galija je ulazila u krivinu. „Ser Kliose, uzmi krmu“, naredi devojčura. „Kraljeubico, uzmi veslo i drži nas podalje od stena.“

„Na zapovest moje gospe.“ Veslo nije bilo mač, ali je lopatica mogla da slomi nekome glavu, ako se valjano zamahne, a drškom su mogli da se odbijaju udarci.

Ser Klios gurnu veslo Džejmiju u ruku i uspenra se na krmu. Prošli su vrh ostrva i naglo skrenuli u rukavac, pljusnuvši talas vode litici u lice kada se čamac nagao. Ada beše obrasla gustom šumom – isprepletene vrbe, hrastovi i visoki borovi bacali su guste senke preko uzburkane vode, krijući sprudove i natrula debela potopljenog drveća. Levo od njih litica se dizala okomita i stenovita, a u njenom podnožju reka je penila oko odronjenog stenja.

Pređoše sa sunca u senu, skriveni od galije zelenim zidom drveća i kamenitom sivosmeđom strminom. *Koji trenutak predaha od strela*, pomisli Džejmi, otiskujući ih od jedne delom potopljene stene.

Čamac se zaljulja. On ču tih pljusak, a kada se osvrnu, Brijene nije bilo nigde. Tren kasnije, ponovo je ugleda, kako se izvlači iz vode u podnožju litice. Pregažila je plićak, preskočila nekoliko stena, i počela da se penje. Ser Klios je gledao iskolačenih očiju i razjapljenih usta. *Budala*, pomisli Džejmi. „Ne obaziri se na devojčuru“, zareža on na svog brata od tetke. „Krmami.“

Ugledaše jedro kako se kreće iza drveća. Rečna galija ukaza se cela na vrhu rukavca, dvadeset i pet koraka iza njih. Pramac joj se snažno zanese dok je skretala, i pet-šest strela vinu se u vazduh, ali sve padoše podalje od cilja. Kretanje obe lađe stvaralo je poteškoće strelcima, ali je Džejmi znao da će uskoro naučiti kud treba da ciljaju. Brijena je bila na pola litice, penjala se od ispusta do ispusta. *Riger će je sigurno videti, a onda će je njegovi strelci skinuti*. Džejmi odluči da proveri hoće li gordost naterati starca na glupost. „Ser Robine“, viknu, „počuj me na tren!“

Ser Robin diže ruku, i strelci oboriše lukove. „Reci šta imaš, Kraljeubico, ali brzo.“

Čamac se prodenu kroz pojas slomljenog kamenja, a Džejmi doviknu: „Znam za bolji način da se ovo razreši – dvoboj. Ti i ja.“

„Nisam rođen juče, Lanisteru.“

„Nisi, ali ćeš danas verovatno umreti.“ Džejmi diže šake da bi svi videli kako je okovan. „Boriću se protiv tebe u lancima. Čega imaš da se bojiš?“

„Ne tebe, ser. Da je izbor na meni, ništa mi ne bi bilo draže, ali mi je naređeno da te dovedem natrag živog, ako je moguće. Strelci.“ On im dade znak. „Napni. Ciljaj. Oda...“

Razdaljina beše manja od dvadeset koraka. Strelci teško da su mogli da promaše, ali dok su zapinjali lukove, zasu ih kiša šljunka. Sitno kamenje zadobova po palubi, odbi im se od kaciga i pljusnu s obe strane pramca. Oni dovoljno pametni da shvate digoše poglede baš kada se stena velika poput krave odvoji od vrha litice. Ser Robin pometeno kriknu. Kamen se premetnu kroz vazduh, udari o liticu, prelomi se nadvoje i tresnu na galiju. Veći komad polomi jarbol, pokida jedro, baci dva strelca u reku, i smrska nogu veslača zaleglog na veslo. Brzina kojom galija poče da se puni vodom govorila je da je manji deo prošao pravo kroz korito. Vriska veslača odjekivala je od litice, dok su strelci mahnjito mlatarali u vodi. Po njihovom praćakanju, bilo je jasno da ne umeju da plivaju. Džejmi se nasmeja.

Kada su izašli iz rukavca, galija je tonula među virovima i sprudovima, a Džejmi Lanister sam sebi reče da su bogovi ipak dobri. Ser Robina i njegove triput proklete strelce čeka dugačko i mokro pešačenje za Brzorečje, a on se otarasio i velike ružne devojčure. *Ni sam ovo ne bih bolje isplanirao. Sad samo da se oslobodim ovih lanaca...*

Ser Klios viknu. Kada Džejmi diže pogled, vide Brijenu gde trči preko vrha litice ispred njih, pošto je presekla prst zemlje dok su oni pratili zavoj reke. Ona se odrazi sa stene i na tren je u skoku izgledala gotovo skladno. Bilo bi nezahvalno nadati se da će smrskati glavu o neku stenu. Ser Klios usmeri čamac ka njoj. Srećom, Džejmi je još držao veslo. *Jedan dobar udarac kada dopliva i otarasiću je se zauvek.*

Umesto toga, shvati da pruža veslo u vodu. Brijena se uhvati i Džejmi je privuče. Dok joj je pomagao da se popne u čamac, voda joj je curila s kose i kapala sa mokre odeće stvarajući jezerce na palubi. *Mokra je još i ružnija. Ko bi pomislio da je to moguće?* „Ti si proklesito glupa devojčura“, reče joj on. „Mogli smo da odjedrimo bez tebe. Sada valjda očekuješ da ti zahvalim?“

„Ne treba mi tvoja zahvalnost, Kraljeubico. Zaklela sam se da ću te dovesti živog i zdravog u Kraljevu Luku.“

„I stvarno misliš da tu zakletvu ispuniš?“ Džejmi joj uputi svoj najblistaviji osmeh. „Pa, to je pravo čudo.“

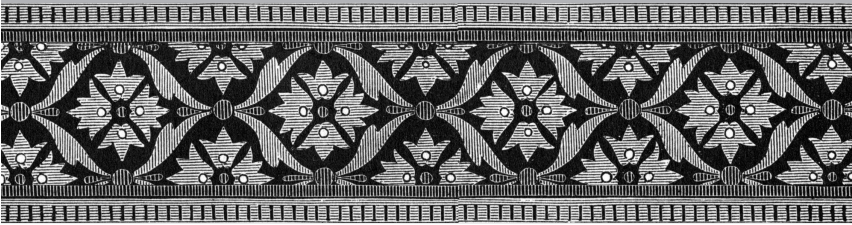
KEJTLIN

SER DEZMOND GREL JE SLUŽIO KUĆI TULIJA ČITAVOG svog života. Bio je štitonoša kada se Kejtlin rodila, vitez kada je prohodala i naučila da jaše i pliva, kastelan kada se udala. Video je kako mala Ket lorda Hostera postaje mlada žena, gospa velikog lorda, majka kralja. *A sada me je video kako sam postala izdajnica.*

Njen brat Edmur imenovao je ser Dezmonda za zapovednika Brzorečja kada je odjahao u boj, tako da je na njega palo da se pozabavi njenim zločinom. Da bi joj olakšao, poveo je sa sobom Ateridisa Vejna, kućeupravitelja njenog oca. Dva čoveka su stajala i gledala je; ser Dezmond stamen, rumen, posramljen, Ateridis ozbiljan, suv, tužan. Obojica su čekala da ona progovori. *Posvetili su čitav život službi mom ocu, a sada sam im za to platila sramotom,* pomisli Kejtlin umorno.

„Tvoji sinovi“, izgovori napokon ser Dezmond Grel. „Meštar Vajmen nam je rekao. Sirota deca. Užasno. Užasno. Ali...“

„Delimo tvoj bol, moja gospo“, dodade Ateridis Vejn. „Čitavo Brzorečje tuguje s tobom, ali...“

„Mora da si poludela od tih vesti“, upade ser Dezmond, „ludilo od bola, *majčinsko* ludilo, ljudi će razumeti. Nisi znala...“

„Jesam“, reče Kejtlin odlučno. „Shvatala sam šta radim, i znala sam da su mi dela izdajnička. Ako me ne kaznite, ljudi će poverovati da smo zajedno šurovali da oslobodimo Džejmija Lanistera. To sam učinila sama, bez ičije pomoći, i samo ja moram da odgovaram. Stavite me u Kraljeubičine prazne okove, i nosiću ih ponosno, ako tako mora biti.“

„Okove?“ Kao da je sama ta reč prenerazila sirotog ser Dezmonda. „Kraljevu majku, rođenu kći mog gospodara? Nemoguće.“

„Možda bi“, kaza kućeprevodnik Ateridis Vejn, „moja gospa pristala da bude zatvorena u svoje odaje dok se ser Edmur ne vrati. Da provede neko vreme u samoći i molitvama za svoje ubijene sinove?“

„Zatvorena, da“, reče ser Dezmond. „Zatvorena u ćeliju u kuli, to bi imalo smisla.“

„Ako ćete me zatvoriti, neka to bude u odajama mog oca, da mogu da mu pružim utehu u poslednjim danima.“

Ser Dezmond se na tren zamisli. „Dobro. Neće ti manjkati udobnosti i pažnje, ali ti je sloboda kretanja po zamku uskraćena. Posećuj obredište ako želiš, ali se inače drži odaja lorda Hostera, sve dok se lord Edmur ne vrati.“

„Biće tvoja volja.“ Brat joj nije bio lord, sve dok joj je otac živ, ali ga Kejtlin nije ispravila. „Postavite stražare ako morate, ali vam dajem reč da neću pokušati bekstvo.“

Ser Dezmond klimnu glavom – očigledno mu je bilo drago što je završio tu tako mučnu dužnost, ali se tužnooki Ateridis Vejn zadržao još tren pošto je kaste lan otišao. „Teško si delo počinila, moja gospo, ali uzalud. Ser Dezmond je poslao ser Robina Rigeru u poteru, da vrati Kraljeubicu... ili ako u tome ne uspe, da vrati njegovu glavu.“

Kejtlin ništa drugo nije ni očekivala. *Neka Ratnik da snage tvojoj desnici, Brijena*, molila se. Uradila je sve što je mogla; sada joj je ostala samo nada.

Stvari joj preneše u očevu ložnicu, čije je središte zauzimao veliki krevet s baldahinom u kome je rođena, sa stubovima izrezbarenim u obliku pastrmki u skoku. Oca su joj preneli malo niže niz stepenice, a bolesničku mu postelju postavili tako da gleda na trouglasti balkon koji je izlazio iz njegove radne odaje, odakle je mogao da vidi reke koje je toliko voleo.

Lord Hoster je spavao kada Kejtlin uđe. Ona ode do balkona i stade s jednom rukom na balustradi od hrapavog kamena. Ispod zamka, hitra Stenovalja spajala se s mirnim Crvenim krakom, i Kejtlin je videla daleko nizvodno. *Ako sa istoka dođe prugasto jedro, to će značiti da se ser Robin vraća*. Trenutno je površina vode bila pusta. Ona zahvali bogovima na tome i vrati se unutra da sedne kraj oca.

Kejtlin nije znala je li lord Hoster svestan da je ona tu, da li mu njeno prisustvo donosi ikakvu utehu, ali je nju umirivalo što je kraj njega. *Šta bi ti rekao da znaš*

za moj zločin, oče?, pitala se. *Da li bi uradio isto da smo Liza i ja u rukama neprijatelja? Ili bi me i ti osudio, i nazvao moj čin majčinskim ludilom?*

U sobi se osećao miris smrti; težak miris, slatkast i gadan, uporan. Podsećao ju je na sinove koje je izgubila, njenog milog Brena i njenog malog Rikona, stradale od ruke Teona Grejdžoja, koji je bio Nedov šticećenik. Još je oplakivala Neda, uvek će ga oplakivati, ali da joj tako oduzmu decu... „Čudovišno je okrutno izgubiti dete“, prošaptala je tiho, više sebi nego ocu.

Oči lorda Hostera se otvoriše. „*Vrbena*“, izgovori on glasom promuklim od bola.

Ne prepoznaje me. Kejtlin beše navikla da joj se on obraća kao njenoj majci ili sestri Lizi, ali ime Vrbena je sada prvi put čula. „Ja sam Kejtlin“, reče. „Ket, oče.“

„Oprosti mi. Krv. O, preklinjem. Vrbena.“

Zar je moguće da je u očevom životu postojala još neka žena? Možda neka seoska devica koju je zaveo u mladosti? *Da li je nakon smrti moje majke nalazio utehu u naručju neke služavke?* Bilo je to čudno pitanje, od njega ju je obuzimao nespokoj. Iznenada joj se učini da svog oca nikada nije ni poznavala. „Ko je Vrbena, moj gospodaru? Hoćeš li da je pozovem, oče? Gde da nađem tu ženu? Da li je još živa?“

Lord Hoster zastenja. „*Mrtva.*“ Ruka mu potraži njenu. „Imaćeš drugu. milu decu, i zakonitu.“

Drugu?, pomisli Kejtlin. *Zar je zaboravio da Neda više nema? Da li još uvek razgovara s Vrbenom, ili sa mnom, ili sa Lizom, ili majkom?*

Kada se nakašljao, na usne mu navre krvava pljuvačka. Stegnu joj prste. „Bićeš dobra žena i bogovi će te blagosloviti. Sinovi. Zakoniti sinovi. *aaaahhh.*“ Šaka lorda Hostera se zgrči od iznenadnog naleta bola. Nokti mu se zariše u njenu ruku, i on prigušeno kriknu.

Meštar Vajmen se brzo stvori tu, da smeša još makovog mleka i pomogne svom lordu da ga proguta. Ubrzo lord Hoster Tuli ponovo pade u dubok san.

„Tražio je neku ženu“, reče Kejtlin. „Vrbenu.“

„Vrbenu?“ Meštar je zbunjeno pogleda.

„Ne znaš nijednu koja se tako zove? Služavku, ženu iz nekog obližnjeg sela? Možda neku iz prošlih vremena?“ Kejtlin je veoma dugo bila odsutna iz Brzorečja.

„Ne, moja gospo. Mogu da se raspitam, ako želiš. Ateridis Vejn će sigurno znati ako je takva žena ikada služila u Brzorečju. Vrbena, kažeš? Kmetovi često kćerima daju imena po cveću i bilju.“ Meštar je delovao zamišljeno. „Bila je jedna udovica, sećam se, imala je običaj da dolazi u zamak, da traži stare cipele kojima trebaju novi đonovi. Ime joj je bilo Vrbena, sad se sećam. Ili je možda bilo Kalina. Nešto tako. Ali ona nije dolazila već mnogo godina...“

„Ime joj je bilo Ljubičica“, kaza Kejtlin, koja se starice odlično sećala.

„Stvarno?“ Meštar je izgledao posramljeno. „Oprosti mi, ledi Kejtlin, ali ne smem da se zadržavam. Ser Dezmond je naredio da sa tobom pričamo samo koliko to naše dužnosti zahtevaju.“